

From: "5.1.2e" | mRO" <5.1.2e@mro.nl>
Sent: 4/9/2025 9:28:19 PM
To: "5.1.2e" <5.1.2e@upcmail.nl>, "5.1.2e" <5.1.2e@chello.nl>, <5.1.2e@gmail.com>, "5.1.2e" <5.1.2e@lochem.nl>, "5.1.2e@gmail.com"<5.1.2e@gmail.com>
Cc:
Subject: concept verweerschrift Natuurbegraven op de Kalenberg

LET OP! Gemeente Lochem vindt informatieveiligheid belangrijk. Wij waarschuwen voor e-mails van buiten onze organisatie. Klik alleen op links en bijlagen als je de afzender kent en de inhoud vertrouwt.

Beste mensen,

Excuus voor late aanlevering.

Misschien morgen maar even contact om te horen of iedereen nog kans ziet om het vooraf door te nemen.

Met vriendelijke groet,

mRO b.v., *maatschap* voor Ruimtelijke Ordening

5.1.2e

mRO b.v. - 5.1.2e - 5.1.2e Weesp - tel. 5.1.2e - email info@mro.nl - site www.mro.nl

DISCLAIMER:

Aan de informatie in deze e-mail en ieder aangehecht databestand kunnen geen rechten worden ontleend.

Als u niet de bedoelde ontvanger bent wilt u dan dit bericht en ieder aangehecht databestand verwijderen en de afzender hiervan via e-mail op de hoogte stellen.

Raad van State
Afdeling bestuursrechtspraak
T.a.v. 5.1.2e
Postbus 20019
5.1.2e Den Haag

Uw Kenmerk: 202407370/1/R4

Betreft: **VERWEERSCHRIFT GEMEENTE LOCHEM**

Inzake het **beroep** van de Stichting Red de Kalenberg en 5.1.2e
tegen het **bestemmingsplan 'Natuurbegraven op de Kalenberg
Barchem'** van de gemeente Lochem (vastgesteld op 7 oktober 2024).

Datum: maart 2025

Bijlagen:

1. PM
2. PM
3. .

Geacht College,

Hierbij ontvangt u het verweerschrift van de gemeenteraad van Lochem inzake het beroep van de Stichting Red de Kalenberg en 5.1.2e, tegen het besluit van de gemeente Lochem van 7 oktober 2024 tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Natuurbegraven op de Kalenberg Barchem'.

Hieronder volgt het verweer van de gemeenteraad van Lochem (hierna: de Raad) op de gronden van het beroep van als eerste appellant Stichting Red de Kalenberg en anderen en als tweede appellant 5.1.2e.

STICHTING RED DE KALENBERG

1. Ontvankelijkheid van Stichting Red de Kalenberg (SRK)

De SRK heeft volgens zijn statuten een brede doelstelling: "het duurzaam behouden en beschermen van de natuur- en cultuurhistorische waarden van natuur- en recreatiegebieden en het voorkomen van gebiedsvreemde ontwikkelingen in dergelijke gebieden". Dat tracht de SRK te bereiken door het ontplooiën van verschillende overige activiteiten, naast het procederen tegen het bestemmingsplan voor natuurbegraven op de Kalenberg.

Uit niets blijkt dat de SRK sinds de eerdere uitspraak van uw Afdeling (ECLI:RVS:2023:587) ook andere activiteiten heeft ontplooid om zijn brede doelstelling (met een algemeen belang) te bereiken, dan tegen dit bestemmingsplan te ageren. De website van de SRK gaat alleen over het tegenhouden van natuurbegraven op de kalenberg. Ook verder zijn ons geen daadwerkelijke feitelijke werkzaamheden van de SRK bekend om op te komen voor de algemene belangen die de SRK volgens zijn statuten zegt te

behartigen. Uitnodigingen om mee te helpen op vrijwilligersdagen ten behoeve van het natuuronderhoud op de Kalenberg worden afgeslagen. Laat staan dat er daadwerkelijk feitelijke werkzaamheden door de SRK zijn ontplooid om op te komen voor zijn algemene statutaire belang ten behoeve van andere natuur- en recreatiegebieden.

De SRK kan om die reden niet worden aangemerkt als belanghebbende in de zin van artikel 1:2, lid 3 Awb. Er zijn ons geen feitelijke werkzaamheden van enige omvang van de SRK bekend, in de periode na de eerdere uitspraak van uw Afdeling inzake het natuurbegraven op de Kalenberg in Barchem, waaruit de behartiging blijkt van hun statutaire doelstellingen. De activiteiten van de SRK zien louter op het in rechte opkomen tegen het natuurbegraven op de Kalenberg. Feitelijke werkzaamheden die zien op het behouden en beschermen van natuur- en cultuurhistorische waarden zijn ons niet bekend. Dat betekent dat de SRK niet in zijn beroep kan worden ontvangen. Zie daarover ook de uitspraken van uw Afdeling van 1 oktober 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BF3911, 19 december 2014, ECLI:RVS:@014:4736 en van 7 oktober 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2384.

In het geval uw Afdeling oordeelt dat de SRK en anderen wel ontvankelijk zijn, volgt hierna het inhoudelijke verweer van de Raad op hun beroepsgronden.

2. Ontvankelijkheid van Stichting Natuurbegraven waarom-niet (SNWN)

Voor de Stichting Natuurbegraafplaats waarom-niet (SNWN) geldt hetzelfde. Volgens de statuten van de SNWN heeft de stichting ten doen het tegengaan van begraafplaatsen in de natuur, op landgoederen, in cultuurlandschap en recreatiegebieden. De Stichting wil daarmee de natuur en de landschappelijke en cultuurhistorische waarden in Nederland behouden en verbeteren en het milieu beschermen. Daarnaast heeft de Stichting als doel het in recht optreden, het geven van voorlichting aan burgers, landgoedeigenaren en overheden over "natuurbegraven", alsmede het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. Dat tracht de stichting volgens de statuten te bereiken door: het informeren van burgers en landgoedeigenaren, natuurorganisaties, overheden en andere relevante organisaties over natuurbegraven, het beheren van een website, het overleggen met en adviseren van overheden en bestuursorganen over de noodzaak van het vaststellen van beleid inzake natuurbegraven, het juridisch ondersteunen van bezorgde burgers en het samenwerken met organisaties die een gelijk doel nastreven.

Het bestuur van de gemeente Lochem is echter op geen enkel wijze door de SNWN benaderd over natuurbegraven en beleid daarvoor, laat staan over natuurbegraven op de Kalenberg. Ook de eigenaren van landgoed De Kalenberg zijn niet door de SNWN benaderd. De SNWN heeft enkel het beroep van de SRK ondertekend maar verder op geen enkele wijze activiteiten ontplooid inzake het behouden en verbeteren van de natuur en de landschappelijke en cultuurhistorische waarden op de Kalenberg of het beschermen van het milieu op de Kalenberg. Bij de langdurige voorbereidingen van dit bestemmingsplan heeft de SNWN niet één keer haar gezicht laten zien of een poging gedaan om in gesprek te komen. Er is ons ook niet gebleken van feitelijke werkzaamheden door de SNWN, gericht op de Kalenberg om op te komen voor hun statutaire doelstellingen. Dat betekent dat de SRK niet in zijn beroep kan worden ontvangen.

In het geval uw Afdeling oordeelt dat de SNWN wel ontvankelijk is, volgt hierna het inhoudelijke verweer van de Raad op hun beroepsgronden.

3. Zorgvuldige voorbereiding

De Raad heeft begrip voor het onbegrip van appellanten 5.1.2e en anderen, dat zij geen gelegenheid hebben gehad om tijdens de raadsbehandeling in te spreken. De reden daarvoor is niet dat het gemeentebestuur de voor- en tegenstanders van dit bestemmingsplan niet belangrijk vindt. De Raad is zich goed bewust van alle betrokken belangen, maar moest vanwege de overvolle agenda prioriteiten stellen. Voor de agendacommissie hadden andere onderwerpen, zoals appellanten dat zelf aanhalen, meer prioriteit. Daarbij speelde mee dat appellanten (en vele anderen) duidelijke schriftelijke zienswijzen hebben ingediend. Daar is zorgvuldig naar gekeken en alle zienswijzen zijn in de Nota van Zienswijzen ook zorgvuldig en uitvoerig beantwoord. Dat alles heeft de Raad, conform de wettelijke procedureregels, nadrukkelijk meegewogen bij de vaststelling van het bestemmingsplan. Van een onzorgvuldige voorbereiding in strijd met art. 3:2 Awb is geen sprake.

4. Deels herhaling van zetten

In de eerdere uitspraak van uw Afdeling (ECLI:RVS:2023:587) zijn veel van de beroepsgronden van appellanten (5.1.2e en anderen) al langs gekomen en is daarover ook een duidelijke uitspraak gedaan. Veertien van de zestien beroepsgronden werden in 2023 afgewezen. Op twee onderdelen voldeed het vorige bestemmingsplan volgens uw Afdeling niet. Die zijn in het onderhavige bestemmingsplan hersteld. Om die reden zullen wij ons inhoudelijke verweer beginnen met de beroepsgronden die zien op deze onderdelen: (1) Kap van bomen (2) Omgevingsverordening Gelderland en GNN.

Voor de overige beroepsgronden zullen wij bezien of ze eerder zijn langsgekomen en of zich sinds de uitspraak van uw Afdeling nog relevante ontwikkelingen op deze onderdelen hebben voorgedaan.

5. De belangen van omwonenden

In de eerdere uitspraak zijn de belangen van omwonenden, 5.1.2e (voorzitter van de SRK) en 5.1.2e (secretaris van de SRK), al afgewogen. Zij hebben vanuit hun woningen aan de Bergweg en de Omloop geen zicht op het plangebied. Niet op het noordelijke gedeelte en niet op het zuidelijke gedeelte. Hun belang om niet te worden geconfronteerd met begrafenissen en de natuurbegraafplaats zijn eerder door uw Afdeling al te licht bevonden. In hun onderhavige beroepsschrift hebben zij geen andere belangen naar voren gebracht.

6. De af te wegen

Tegenover deze te licht bevonden belangen van twee omwonenden (en de uitsluitend daarvoor door hen opgerichte stichting) staan het algemene belang bij een goed en op continuïteit gericht beheer van de natuur en landgoederen in onze gemeente en de openstelling van particuliere landgoederen, en het particulier belang van de landgoedeigenaar die voor de continuïteit in dat beheer moet zorgen. Want dat is een taak die de gemeente (of andere overheid) hier niet zelf kan of wil oppakken.

Daarom wil de Raad op deze plaats nog eens met klem de lange en bijzondere voorgeschiedenis van het natuurbegraven op landgoed De Kalenberg onder de aandacht van uw Afdeling brengen. Voor het bestemmingsplan is relevant dat

natuurbegraven naadloos past in de rijke en bewogen historie van Landgoed De Kalenberg in Barchem dat door de Vereniging Woodbrookers is opgericht.

De oorsprong van het landgoed ligt namelijk bij een groep Leidse theologiestudenten die meer dan 100 jaar geleden de Vereniging Woodbrookers Barchem hebben opgericht en in Barchem een vormingscentrum zijn gestart, geïnspireerd op het Landgoed Woodbrooke in Engeland. Het doel van de vereniging was destijds om in het verzuilde Nederland mensen bijeen te brengen met verschillende levensbeschouwingen en via ontmoeting en gesprek tot persoonlijke verdieping en geloofsbeleving te komen, in de geest van 'Woodbrooke' en los van de officiële kerkelijke leerstellingen. In 1912 verkreeg de vereniging daartoe 17 hectare hei en bos op de Kalenberg bij Barchem van de eigenaresse van het Huis Ruurlo; 5.1.2e 5.1.2e, die een geïnteresseerde bezoeker was van de lezingen van de vereniging. Als eerste werd dan ook een lezingenzaaltje gebouwd op de pas verworven gronden om de 'vooruitstrevende' ideeën van de vereniging uit te dragen.

Het lezingenzaaltje is de huidige kapel en een kopie van de Lecturehall in Woodbrooke (zie voor meer informatie: <http://www.woodbrookers.nl/vereniging%20historie.htm>). Het lezingenzaaltje/kapel kan voor een plechtigheid worden ingezet, zoals dat ook nu al gebeurt voor bijvoorbeeld bruiloften, lezingen en herdenkingen.

In de lijn van dit streven naar persoonlijke verdieping ligt ook het natuurbegraven, met de idee van een diepere persoonlijke verbinding met de natuur en de wereld om ons heen. Reden waarom de Stichting Beheer Landgoed De Kalenberg natuurbegraven als een passende exploitatie van het Landgoed ziet en juist op de Kalenberg ruimte wil bieden voor deze wijze van begraven. De Stichting Beheer Landgoed De Kalenberg (SBLK) is namelijk rechtstreeks voortgekomen uit de Vereniging van Woodbrookers en in 2010 opgericht om

het NSW¹-landgoed De Kalenberg verder tot wasdom te brengen, daartoe het beheer en de exploitatie te verduurzamen en op die wijze het cultureel erfgoed van de Woodbrookers te behouden. Daar komt bij dat de bosbegraafplaats voor de SBLK een belangrijke bron is om voldoende inkomsten te genereren om het landgoed in stand te houden.

Zie voor meer informatie: <https://www.kalenbergbarchem.nl/>.

7. De opzet van het natuurbegraven op de Kalenberg

Om bij het natuurbegraven op de Kalenberg te zorgen voor een duurzame verbinding met de natuur is heel bewust voor een kleinschalige invulling gekozen. Niet meer dan 3 hectare op het landgoed van 17 hectare. Ten hoogste 250 graven per hectare, in plaats van de 500 per hectare die het provinciale beleid voor natuurbegraven mogelijk maakt. Tegenwoordig is er overigens steeds meer vraag naar het ingraven van de urn in plaats van een graf. Dat is veel minder belastend voor de bodem. (PM moeten we hier wel over beginnen? We hebben namelijk nergens vastgelegd dat er maximaal 4 urnen per graf kunnen worden ingegraven!) Bij een dergelijke kleinschalige voorziening is ook het gebruik niet erg intensief. Op basis van de huidige inschrijvingen² (circa 40 stuks) en de gemiddelde leeftijd van die inschrijvers zal het naar verwachting gaan om gemiddeld 2 begrafenissen per maand, inclusief het plaatsen van urnen.

Het bos wordt niet aangetast. Er worden geen bomen gekapt. De overledenen worden tussen de bomen begraven op een wijze die de boomwortels en bodem zo veel mogelijk ontziet. De graafwerkzaamheden vinden onder ecologische begeleiding plaats om verstoring van bijvoorbeeld broedende vogels te voorkomen. Bij het dichten van het graf wordt de bodem in de oorspronkelijke volgorde teruggeplaatst om het bodemleven zo min mogelijk te verstoren. Daarbij worden de graven afgevlakt zodat ze niet herkenbaar zijn. In het bos zal alleen een onbewerkte houten boomgedenkschijf zichtbaar zijn die na verloop van tijd weer vergaat³.

¹ NSW = Natuurschoonwet 1928.

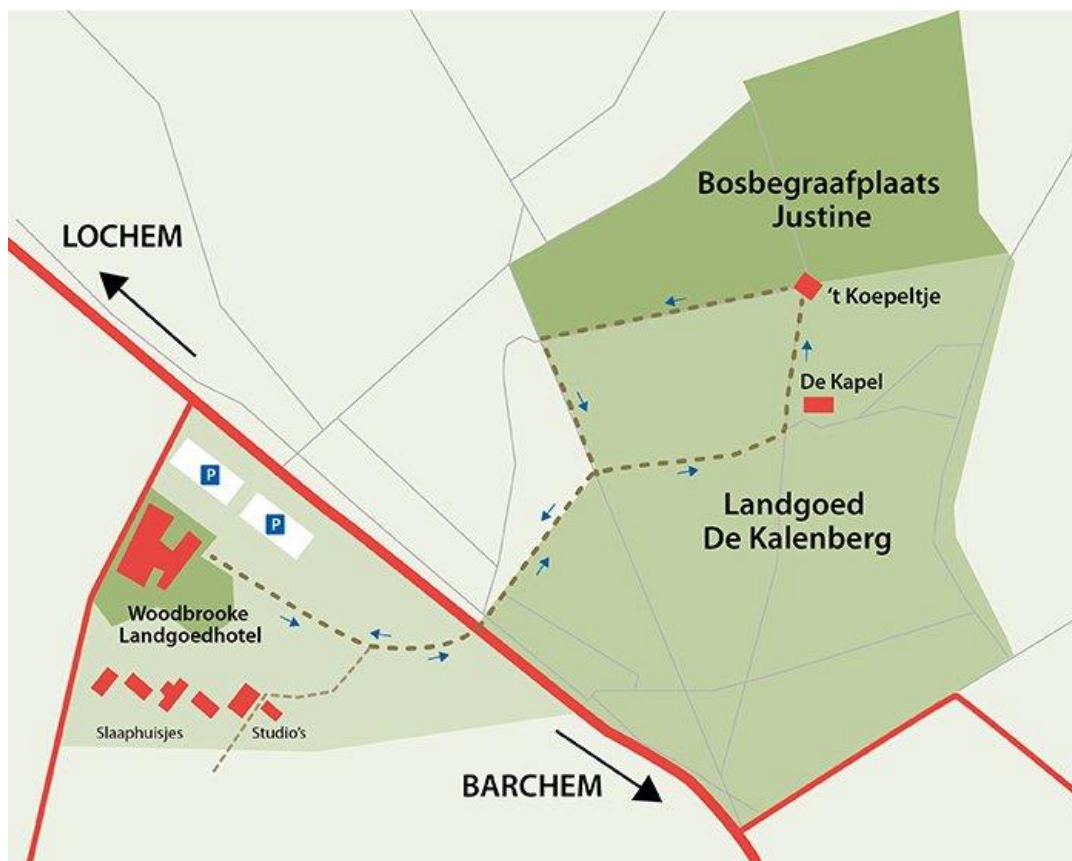
² Die ondanks alle onzekerheid en het natuurlijke verloop op een vergelijkbaar niveau zijn gebleven.

³ Conform de Wet op de lijkbezorging zullen de graflocaties wel met GPS-coördinaten worden vastgelegd. Nabestaanden kunnen op de versterkingslocatie een herinneringsboom planten in een arboretum van herinneringsbomen.

Afbeelding: Houten boomgedenkschijf.

Er zijn geen nieuwe gebouwen, paden en wegen of parkeerplaatsen nodig. Voor een uitvaartplechtigheid kan gebruik worden gemaakt van de bestaande gebouwen in de omgeving, zoals de kapel/het lezingenzaaltje op de Kalenberg, de Barchkerk in het dorp of het uitvaartcentrum in het dorp. De bosbegraafplaats is bereikbaar via de bestaande bospaden. Voor het parkeren wordt de parkeerplaats bij het Landgoedhotel Woodbrooke gebruikt, met als overloop het parkeerterrein bij de even verderop gelegen camping Reusterman. De afspraken daarover met de camping bestaan nog steeds ondanks alle onzekerheid rond het bestemmingsplan. (PM ook dit kan de vraag oproepen of dit wel duurzaam is gezeurd. Campings hebben het moeilijk. Wat als ze er mee stoppen. Het staat nu in de toelichting. Door het hier te noemen gaan ze daar misschien op reageren in een aanvullend beroep).

De Stichting Bosbegraafplaats Justine en de Stichting Financiering Langdurig Natuuronderhoud Landgoed de Kalenberg zullen worden opgericht zodra er duidelijkheid is over deze bestemmingsplanprocedure. Dit om onnodige kosten in dit stadium te voorkomen (zie www.bosbegraafplaatsjustine.nl).

8. De kap van bomen

Het normale onderhoud en beheer

Het is ons niet duidelijk wat appellanten nu beogen met dit beroep. Indien zoals appellanten dat beogen de bosbestemming zou worden vernietigd (met de uitzondering voor het normale onderhoud en beheer), vallen zij voor de bescherming tegen kappen terug op de onderliggende bosbestemming van het bestemmingsplan Buitengebied Lochem, geconsolideerde versie. Daarin zit exact dezelfde uitzondering voor werken of werkzaamheden die tot het normale onderhoud en beheer worden gerekend. Appellanten schieten daar met andere woorden niets mee op.

Daar komt bij dat in dit bestemmingsplan geen definitie voor het normale onderhoud en beheer is opgenomen, omdat deze begrippen in dit bestemmingsplan niet afwijken van hetgeen daaronder in het maatschappelijke verkeer wordt verstaan. Dat is het onderhoud dat regelmatig noodzakelijk is voor een goed beheer en gebruik van de bestemming bos. Het onderhavige bestemmingsplan biedt op dit aspect voldoende rechtszekerheid.

Voldoende regels ter bescherming van bomen

Met de wijziging van de 'aanlegvergunningplicht' in artikel 3.4 zijn voldoende regels opgenomen om de bomen (en het bos) op adequate wijze te

beschermen en ten behoeve van de ontwikkeling van het natuurbegraffen geen bomen te kappen. In artikel 3.4.1 van de regels van het bestemmingsplan is een verbod opgenomen om zonder omgevingsvergunning bomen te kappen. De omgevingsvergunning moet volgens artikel 3.4.3 worden geweigerd als daardoor (direct of indirect) de in de bestemmingsomschrijving genoemde waarden worden aangetast (art. 3.1 van de regels). Het natuurversterkingsplan wordt daarin niet genoemd en is dus ook niet het toetsingskader voor het wel of niet verlenen van een omgevingsvergunning voor het kappen. Deze regeling biedt voldoende bescherming en rechtszekerheid. Een lijst van alle bomen in het bos is daarvoor niet nodig. De aanwezigheid van een ecooloog is geregeld via het spoor van de Wet natuurbescherming.

De regels voor kappen en dan in het bijzonder het voormalige artikel 3.4.2, onder e van de regels van het bestemmingsplan "De Kalenberg Barchem" is aangepast omdat daarin een uitzondering was opgenomen op het verbod om ter plaatse van de natuurbegraafplaats bomen te kappen, ten behoeve van de ontwikkeling van de natuurbegraafplaats. Dat was helemaal niet de bedoeling. Daarom is deze bepaling geschrapt.

Paragraaf 3.1.3. van het Natuurversterkingsplan

Anders dan appellanten menen staan er in paragraaf 3.1.3 van het Natuurversterkingsplan geen aanwijzingen voor het normale onderhoud en beheer. Dat moet, zoals te doen gebruikelijk, worden gezien in het licht van de bestemmingsomschrijving. In deze paragraaf van het natuurversterkingsplan wordt uitgelegd dat er geen reden is om nader onderzoek te doen naar beschermde houtopstanden omdat er geen waardevolle bomen worden gekapt.

9. De Omgevingsverordening Gelderland en GNN

Volgens appellanten is het omgevingsplan in strijd met artikel 2.46 van de Omgevingsverordening Gelderland, volgens welke bepaling in een bestemmingsplan voor een natuurbegraafplaats geen grondverzet is toegestaan (art. 2.46, lid 1, onder d van de Omgevingsverordening Gelderland) en geen nieuwe gebouwen of bouwwerken (2.46, lid 1, onder j, Omgevingsverordening Gelderland).

Anders dan appellanten betogen is het plan niet in strijd met artikel 2.46, lid 1, onder d Omgevingsverordening Gelderland (grondverzet). In artikel 3.4.1 van de regels van dit bestemmingsplan is een omgevingsvergunningplicht opgenomen voor het uitvoeren van werken of werkzaamheden in het bos. Vooruitlopend op het nieuwe omgevingsplan van de gemeente Lochem is deze bepaling al vast zoveel mogelijk gestandaardiseerd met de bosbestemming van de aangrenzende bossen. Dat betekent dat er een verbod geldt om zonder vergunning grondverzet uit te voeren. Een vergunning moet worden geweigerd als daardoor (direct of indirect) de in de bestemmingsomschrijving genoemde waarden worden aangetast. Onder die waarden zijn de instandhouding van het bestaande bos met daaraan eigen natuur- en landschapswaarden nadrukkelijk begrepen, alsmede de instandhouding van natuurwaarden, landschapstypen en hun kernkwaliteiten en een natuurbegraafplaats (art. 3.1, onder a, b, c, en g van de regels van het bestemmingsplan).

Om grondverzet ten behoeve van het graven van een natuurgraf wel mogelijk te maken is daarvoor in artikel 3.4.2, onder e, van de regels van het bestemmingsplan een uitzondering opgenomen. Daarvoor geldt het verbod niet mits dat graven geschiedt overeenkomstig het natuurversterkingsplan.

Niet valt in te zien dat dit in strijd zou zijn met de bescherming van de GNN volgens artikel 2.46 van de Omgevingsverordening Gelderland.

Ook van strijdigheid met artikel 2.46, lid 1, onder j Omgevingsverordening Gelderland (bouwwerken) is geen sprake. Volgens artikel 3.2 van de bouwregels zijn bouwwerken, geen gebouwen zijnde, toegestaan ten dienste van de bestemming. Dat is bijvoorbeeld bewegwijzering ten dienste van het extensief recreatief medegebruik of ten dienste van het natuurbegraven. Bewegwijzering is noodzakelijk voor een goed functioneren van de bestemming.

Niet valt in te zien dat dit in strijd zou zijn met de bescherming van het GNN volgens de Omgevingsverordening Gelderland.

Volgens appellanten is het bestemmingsplan ook in strijd met artikel 2.46, lid 2, onder c van de Omgevingsverordening Gelderland, omdat er in het bestemmingsplan geen voorwaardelijke verplichting met een beheerplan is opgenomen.

De voorwaarden in artikel 2.46, lid 2, van de Omgevingsverordening Gelderland ziet op het versterken van kernkwaliteiten. Dat kan volgens dit tweede lid op twee manieren:

1. door het realiseren van nieuwe natuur; of
2. door het omvormen van bestaande natuur naar een provinciaal doeltype.

Zie hierover ook de toelichting op artikel 2.46, lid 2 Omgevingsverordening Gelderland.

In dit bestemmingsplan worden de kernkwaliteiten versterkt door het realiseren van nieuwe natuur (de eerste manier). In het bestemmingsplan is een voorwaardelijke verplichting opgenomen voor het realiseren van deze nieuwe natuur met een Natuurversterkingsplan. In dit Natuurversterkingsplan is geconstateerd dat er op de compensatielocatie geen maatregelen nodig zijn vanwege ter plaatse aanwezige beschermde soorten. In het Natuurversterkingsplan is voorgescreven welke natuurdoeltypen op welke wijze worden gerealiseerd en moeten worden beheerd. Niet valt in te zien waarom dit in strijd zou zijn met de bescherming van de GNN volgens de Omgevingsverordening Gelderland.

10. (andere) werken of werkzaamheden

Artikel 3.4.1 van de regels van dit bestemmingsplan voorziet juist in een verbod om deze werken en werkzaamheden zonder een omgevingsvergunning uit te voeren. Op die wijze wordt het bos en alle in artikel 3.1 van de regels genoemde waarden van het bos juist beschermd.

11. Aantasten dichte bos en bomen door het graven

Deze beroepsgronden gaan over de aantasting van het wortelstelsel van de bomen. Daarover heeft uw Afdeling in de eerdere uitspraak van 2023, onder r.o. 11 t/m 11.2 al een uitspraak gedaan. Sindsdien hebben zich geen nieuwe feiten of omstandigheden voorgedaan die relevant zijn voor deze beroepsgrond. Na zorgvuldige afweging van alle betrokken belangen komt de Raad tot hetzelfde oordeel: van een onaanvaardbare aantasting van de bomen en de bosbodem is geen sprake.

12. Specifieke gebruiksregels voorwaardelijke verplichting

Appellanten vragen uitleg over artikel 3.3.2 van de regels van het bestemmingsplan en de keuze om de termijn voor realisatie te koppelen aan de vaststelling van het bestemmingsplan en niet aan het onherroepelijk worden

daarvan. Die uitleg kunnen we geven. Voor deze bepaling is aangesloten bij artikel 2.49 Omgevingsverordening Gelderland (geconsolideerde versie 2023). Daarin is de termijn gekoppeld aan de vaststelling van het bestemmingsplan. Om te voorkomen dat er op dit punt strijd ontstaat met de provinciale Omgevingsverordening is in dit bestemmingsplan ook de vaststelling van het bestemmingsplan als uitgangspunt genomen.

Dat moment staat heel duidelijk in artikel 3.3.2 van de regels van het bestemmingsplan zodat daarover geen onzekerheid kan bestaan.

Verder heeft de Raad bij de vaststelling inzage gehad in het aangepaste en vast te stellen bestemmingsplan waarin het vast te stellen artikel 3.3.2 was opgenomen. Zie

<https://lochem.notubiz.nl/modules/19/Raadsvoorstellen/957192>

13. Boscompensatie Larikslaan

Aan de Larikslaan is er gecompenseerd overeenkomstig de provinciale regels voor "Compensatie natuur binnen het Gelders natuurnetwerk (GNN)". Daartoe is van belang dat de aantasting van de GNN zeer gering is. Er worden geen bomen gekapt, er gaat geen areaal verloren, er worden geen nieuwe gebouwen neergezet, er wordt geen parkeerplaats aangelegd en er worden ook geen nieuwe wegen of paden aangelegd. Het gaat alleen om het medegebruik van een klein gedeelte van het bos voor natuurbegraven. Onder punt 7 van dit verweerschrift is reeds beschreven dat het natuurbegraven bovendien zorgvuldig wordt ingepast.

Toch is volgens het provinciale beleid een forse compensatie vereist. De compensatie heeft dezelfde (3 hectare) omvang als het bos dat mede wordt gebruikt voor het natuurbegraven. Daar moet bovendien hetzelfde natuurbeheertype worden gerealiseerd als het bos waar de aantasting door het medegebruik plaatsvindt (natuurbeheertype N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos). Deze eis is als een voorwaardelijke verplichting vastgelegd in de regels van het bestemmingsplan (art. 3.3.2) en in het natuurversterkingsplan is precies vastgelegd dat er moet worden gerealiseerd en in stand gehouden.

Anders dan appellanten betogen voorziet het plan in een forse kwaliteitsimpuls aan de Larikslaan. Daar wordt op de gronden van een bestaande kweker nieuwe natuur aangelegd conform het provinciale beleid.

14. Stamomvang bomen

Er wordt in overeenstemming met het provinciale beleid gecompenseerd. Gelet op de geringe aantasting is dat een ruimhartige compensatie. Nergens is voorgeschreven dat in het bestemmingsplan de hoogte van de aanplant en de minimale stamomvang moeten worden vastgelegd. De nieuwe natuur wordt aangelegd conform het natuurversterkingsplan.

15. Bosonderhoud

Onder deze kop lezen wij geen beroepsgrond die een reactie vereist.

16. Behoeft

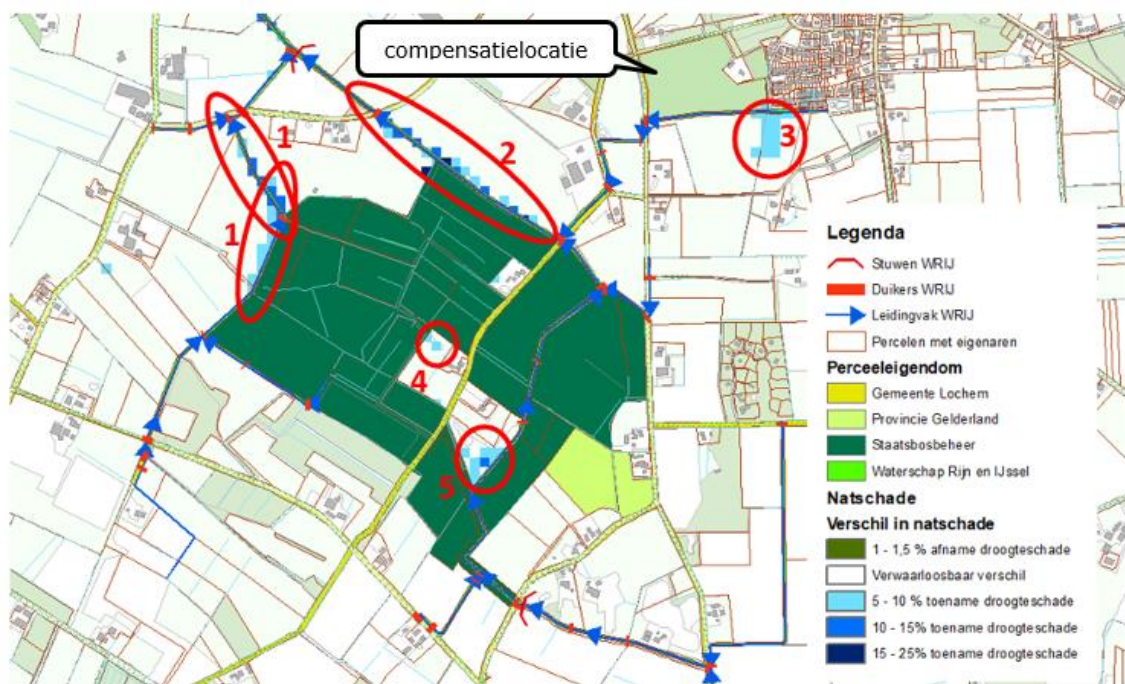
Deze beroepsgrond (inclusief de vraag om een behoefte onderzoek) heeft uw Afdeling al beoordeeld in de eerder uitspraak. Er worden geen nieuwe

argumenten aangedragen. Ondanks alle langdurige onzekerheid over dit bestemmingsplan is de lijst met inschrijvingen niet wezenlijk veranderd.

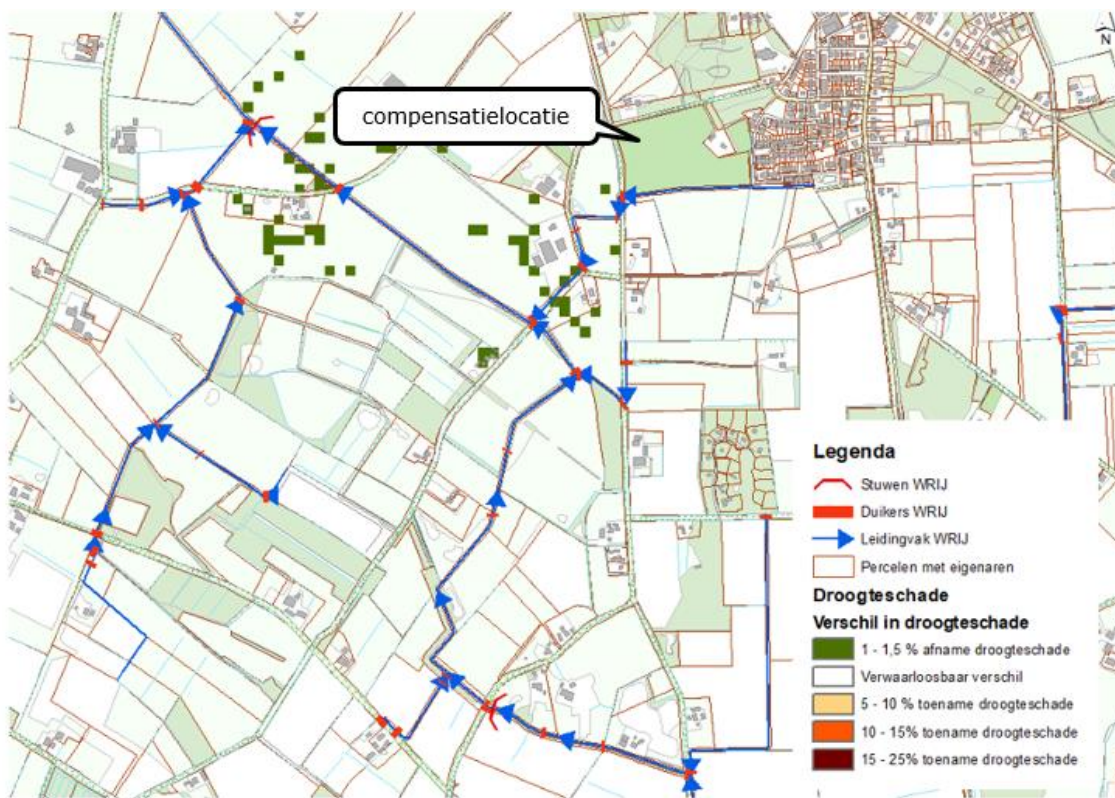
17. Hagenbeek

In het projectplan 'Klimaatrobuuste inrichting Hagenbeek' is bij de beoordeling van nat- en droogteschade als gevolg van de beoogde maatregelen rekening gehouden met een boomkwekerij op de compensatielocatie. Voor de inschatting van de effecten van het projectplan op de waterhuishouding heeft het Waterschap Rijn en IJssel de memo 'Effecten waterhuishouding inrichting Hagenbeek' opgesteld (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/wsb-2024-4926.html>).

In figuur 21 van deze memo is zichtbaar dat er ter plaatse van de compensatielocatie geen verwachte natschade optreedt. In figuur 22 van de memo is zichtbaar dat er als gevolg van de beoogde maatregelen geen verschil in droogteschade wordt verwacht ter plaatse van de compensatielocatie.

Figuur 21: Verwachte natschade, exclusief de percelen in eigendom van Staatsbosbeheer en provincie Gelderland.

Figuur 22: Verschil in droogteschade.

Nu de verwachting is dat er geen wezenlijke vernatting zal optreden ter plaatse van de compensatielocatie is er ook geen actualisatie van het Natuurversterkingsplan nodig. De locatie is in gebruik als kwekerij en daar hebben zich de afgelopen jaren geen wezenlijke veranderingen voorgedaan. De Quicksan ecologie is een momentopname op basis waarvan nader onderzoek heeft plaatsgevonden. Via het spoor van de Wet natuurbescherming is voldoende verzekerd dat voorafgaand aan een ingreep (grafdelving) eerst onderzoek zal plaatsvinden.

18. Parkeren

Ook het parkeren en de bereikbaarheid hebben appellanten in hun beroep tegen het eerdere bestemmingsplan al aan de orde gesteld. Het betoog van appellanten over de bereikbaarheid is destijds door uw Afdeling verworpen. Sindsdien zijn er geen nieuwe feiten of omstandigheden naar voren gekomen die bij de beoordeling moeten worden betrokken.

Ook het beroep van appellanten met betrekking tot het parkeren is in de eerdere uitspraak al beoordeeld en door uw Afdeling afgewezen. Sindsdien zijn er geen nieuwe feiten en omstandigheden naar voren gekomen die bij de beoordeling moeten worden betrokken.

In het geval uw Afdeling de eerdere uitspraak op dit onderdeel niet duidelijk genoeg vindt is het eerdere verweer hier nog een keer opnieuw aangehaald. In de regels van het bestemmingsplan is geborgd dat voor het gebruik als bosbegrafaapplaats moet worden voorzien in voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein, volgens het gemeentelijke parkeerbeleid in de 'Nota parkeernormen 2020' (artikel 11 van de regels van het bestemmingsplan). In

de toelichting van het bestemmingsplan is daartoe aangegeven dat voor het parkeren gebruik zal worden gemaakt van de bestaande parkeervoorzieningen bij het Landgoed Hotel Woodbrooke. De door appellanten uitgesproken vrees voor parkeeroverlast in de buurt is in de Nota van Zienswijzen beantwoord (die deel uit maakt van het bestemmingsplan). Daar is aangegeven dat die vrees ongegrond is aangezien er voor het parkeren bij begrafenisplechtigheden gebruik kan worden gemaakt van de parkeerfaciliteiten bij het Landgoedhotel Woodbrooke.

Anders dan appellanten stellen is de parkeervoorziening bij Landgoedhotel Woodbrooke zelden volledig bezet. Deze parkeervoorziening biedt namelijk ook ruimte voor het parkeren bij bruiloften en partijen in de weekenden (zie de foto's hierna).

Ook in het hoogseizoen tijdens de vakantie is er voldoende ruimte voor parkeren (foto's 17 augustus 2021 rond lunchtijd).

Verder voorziet deze parkeervoorziening bij het Landgoedhotel Woodbrooke in het parkeren voor een hotel met 30 hotelkamers en diverse vergaderfaciliteiten en met een brasserie voor met name de hotelgasten.

Volgens de Nota parkeernormen 2020 zijn op dit beoogde gebruik voor de bosbegrafplaats en bestaande gebruik voor de horeca de volgende parkeernormen van toepassing:

Functie in buitengebied	Parkeernorm
Begraafplaats (per gelijktijdige plechtigheid)	31,6 pp
Hotel (4-sterren) 9,0 pp per 10 kamers (30 kamers)	27,0 pp
Restaurant (brasserie)	nvt
Evenementenhal /congresfunctie (vergaderfaciliteiten)	nvt

Voor een begraafplaats zijn volgens het gemeentelijke beleid 31,6 parkeerplaatsen nodig per gelijktijdige plechtigheid. Op de bosbegrafplaats zijn hooguit 3 begraafplechtigheden per maand voorzien die nooit gelijktijdig plaats zullen vinden. Voor de Bosbegrafplaats Justine zijn volgens de norm

dus 31,6 parkeerplaatsen nodig. Op de Bosbegraafplaats Justine kan op doordeweekse dagen alleen overdag worden begraven en in het weekeinde alleen op zaterdagochtend tot 12 uur.

Omdat de functies restaurant (brasserie) en vergaderfaciliteiten sterk afhankelijk zijn van de specifieke functie en locatie heeft de gemeente hier in het beleid geen sturende parkeernormen en aanwezigheidspercentages voor opgenomen (aangeduid als nvt). Het gemeentelijke beleid is voor deze functies volgend en daarin wordt de initiatiefnemer opgedragen om dit gebruik te motiveren.

Daarvoor heeft de initiatiefnemer gebruik gemaakt van de ervaringscijfers van de horeca-exploitant. Daaruit komt voor de bestaande horeca functies naar voren dat de vergaderfaciliteiten bestaan uit 4 vergaderzaaltjes en 2 vergaderkamers van verschillende omvang. Daarvan zijn hooguit 30 zitplaatsen gelijktijdig in gebruik, waarvoor gemiddeld 25 parkeerplaatsen nodig zijn.

De restaurantfunctie is een brasserie bij het hotel. De brasserie wordt vooral gebruikt door de hotelgasten (overdag en avond) en de gebruikers van de vergaderfaciliteiten (overdag).

Daarnaast wordt de brasserie overdag ook gebruikt door de vele wandelaars en fietsers in het gebied. Daarvoor zijn uitsluitend fietsparkeerplaatsen nodig en aanwezig.

Volgens de ervaringscijfers van de horeca exploitant zijn overdag hooguit 3 parkeerplaatsen nodig voor bezoekers die met de auto naar de brasserie komen en zijn in de avond hooguit 7 parkeerplaatsen nodig voor bezoekers van de brasserie.

Dat levert de volgende parkeerbalans op:

Functie	Overdag	Avond
Begraafplaats	31,6	0
Hotel	27,0	27
Brasserie	3	7
Vergaderfaciliteiten	25	25
Totaal	86,6 pp	59 pp

Uit de parkeerbalans blijkt dat overdag 87 parkeerplaatsen nodig zijn ten behoeve van het gebruik van de horeca in combinatie met de bosbegraafplaats.

Verder is op vrijdagavond, zaterdagmiddag en -avond en zondagochtend en middag parkeerruimte nodig voor bruiloften en partijen. De huidige parkeervoorziening is daar op afgestemd, maar voor incidentele gevallen (waaronder begrafenissen) zijn afspraken gemaakt met de buurman: Camping

Reusterman. Daar is een overloopterrein beschikbaar dat bij bijzondere bruiloften en partijen met veel autobezoekers kan worden ingezet. Overigens leert de praktijk dat bezoekers bij feesten en partijen ook parkeren op de openbare parkeerplaats van het Gelders Landschap. Deze is aan de 5.1.2e tegenover het landgoedhotel gesitueerd en in de avonduren vaak leeg.

De bestaande parkeervoorziening bij Landgoedhotel Woodbrooke biedt ruimte voor 92 parkeerplaatsen. Daarvan zijn er 90 gesitueerd op de particuliere parkeerplaats van het landgoedhotel aan de 5.1.2e (zie het kaartje hierna). Daarnaast zijn er op het terrein van het landgoedhotel, aan de zijde van de 5.1.2e, nog 5 parkeerplaatsen beschikbaar. Daarvan zijn er 3 nodig voor het personeel en 2 beschikbaar voor bezoekers.

De directie van het bedrijf woont op het landgoed zelf (en parkeert bij de bedrijfswoning). De rest van het personeel komt op de fiets zodat er de afgelopen jaren voor het personeel hooguit 3 parkeerplaatsen nodig waren.

Parkeren op eigen terrein Landgoedhotel Woodbrooke in rood.

De conclusie is dan ook dat er met 92 beschikbare parkeerplaatsen ruim voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein beschikbaar is ten behoeve van de Bosbegraafplaats Justine in combinatie met het parkeren voor de horeca van

Landgoedhotel Woodbrooke. De vrees van appellanten voor parkeeroverlast in de omgeving is ongegrond.

Daarbij is het goed om te bedenken dat er in het weekeinde alleen op zaterdag tot 12 uur begraafplechtigheden zijn. Op de drukste momenten voor de horeca (vrijdagavond/zaterdagmiddag en -avond/zondagochtend en -middag) zijn er dus geen parkeerplaatsen nodig voor de bosbegravingen.

De gemeente is bekend met deze bestaande parkeersituatie bij het Landgoedhotel Woodbrooke. Bij het landgoedhotel is een ruim opgezette parkeervoorziening aanwezig waar op doordeweekse dagen tijdens kantooruren en op zaterdagochtenden (ook in het drukke zomerseizoen) nog voldoende parkeerplaatsen beschikbaar zijn en waar in de praktijk ook de mountainbikers en wandelaars in het bos gebruik van maken, zonder dat dit tot problemen leidt.

Al met al is de vrees van appellanten ongegrond dat er bij Landgoedhotel Woodbrooke niet voldoende parkeerplaatsen zijn waardoor er parkeeroverlast in de omgeving zal ontstaan.

19. Ligging natuurbegravingen

20. Verkeer

21. Ecologie

22. Stikstofdepositie

23. Openbaar toegankelijk

24. Broedvogelkartering

25. Conclusie en verzoek

Gezien het verweer hiervoor en in de beantwoording van de Nota van Zienswijzen van het bestemmingsplan, is de raad van mening dat de ontwikkeling voldoet aan een goede ruimtelijke ordening en het bestemmingsplan een juiste motivering en juridische regeling bevat. Wij willen u dan ook verzoeken om de beroepen ongegrond te verklaren en het bestreden besluit in stand te laten.

5.1.2e

1. Inleiding

Gezien het verweer hiervoor en in de beantwoording van de Nota van Zienswijzen van het bestemmingsplan, is de raad van mening dat de

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Lochem,
Namens deze,

Toetsingskader Omgevingsverordening mei 2024 (nieuwe recht):

Artikel 5.10 (afwijkmogelijkheden voor natuurbegraafplaats)

- 1 In afwijking van [artikel 5.5, eerste lid](#), laat een omgevingsplan een [natuurbegraafplaats](#) in het Gelders natuurnetwerk alleen toe voor een locatie in het [verkenninggebied voorwaarden natuurbegraven Gelders natuurnetwerk](#) en als is voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - a. het aantal graven bedraagt ten hoogste 500 per hectare;
 - b. er worden alleen menselijke stoffelijke resten en urnen begraven;
 - c. er wordt alleen in vergankelijke materialen begraven;
 - d. er vindt alleen grondverzet plaats als dit nodig is voor het delven van een graf of het begraven van een urn;
 - e. bij het dichten van een graf wordt de bodem in de oorspronkelijke volgorde teruggeplaatst;
 - f. de grafrust wordt eeuwigdurend gerespecteerd;
 - g. er vinden geen bijzettingen plaats;
 - h. er vindt geen asverstrooiing plaats;
 - i. er worden geen grafmonumenten geplaatst;
 - j. er worden geen gebouwen of bouwwerken opgericht; en
 - k. er worden geen verhardingen of halfverhardingen aangebracht.
- 2 Een omgevingsplan dat een natuurbegraafplaats toelaat, voorziet:
 - a. erin dat de kernkwaliteiten worden versterkt door naar rato per 250 graven per hectare:
 1. één hectare nieuwe natuur te realiseren; of
 2. vijf hectare bestaande natuur om te vormen naar een provinciaal doeltype zoals beschreven in het beheerplan Natura 2000;
 - b. in een natuurversterkingsplan waarin wordt aangegeven de wijze:
 3. van versterking van de kernkwaliteiten;
 4. waarop aandacht aan voorkomende soorten wordt besteed; en
 5. van het dichten van graven; en
 - c. in een gebod of voorwaardelijke verplichting voor een beheerplan dat inzicht geeft hoe met de ter plaatse voorkomende bijzondere soorten wordt omgegaan.

Doelstelling Stichting waarom-niet

Doelstelling

De Stichting heeft ten doel het tegengaan van begraafplaatsen in de natuur, op landgoederen, in cultuurlandschap en recreatiegebieden. De stichting wil daarmee de natuur en de landschappelijke en cultuurhistorische waarden in Nederland behouden en verbeteren en het milieu beschermen. Daarnaast heeft de stichting als doel het in rechte optreden, het geven van voorlichting aan burgers, landgoedeigenaren en overheden over 'natuurbegraven' in het bijzonder, evenals het verrichten van al wat met het hiervoor genoemde verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

De stichting probeert haar doel onder meer te bereiken door:

- het informeren en voorlichten van burgers, landgoedeigenaren, natuurbeheerorganisaties, overheden en andere relevante organisaties over 'natuurbegraven';
- het beheren van een website met informatie over 'natuurbegraven';
- het overleggen met en adviseren van overheden en bestuursorganen over de noodzaak van het vaststellen van beleid inzake 'natuurbegraven';
- het (juridisch) ondersteunen van bezorgde burgers om zich te kunnen verweren tegen 'natuurbegraven';
- het samenwerken met organisaties, die een gelijk doel nastreven,
- het werven van fondsen.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2, 4, 5, 17, 19